

BAJAI HIRLAP

POLITIKAI LAP.

Megjelen minden esütőtökön és vasárnap reggel.

Előfizetések és hirdetések Kazal József könyvnyomdájában vétetnek fel.

Felölös szerkesztő:

NEMES JÓZSEF dr.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fl. Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A háboru legujabb hirei.

Budapest, november 19. Hivatalos jelentés.

A szerb hadszíntér:

A montenegróiakat Pribojnál újra megvertük. Csapataink a török lakosság örömrivalgása közepette vonultak be Szandzsákba. Nyugatszerbiában küzdő csapataink elővédjei Nova Varos előtt és Sjenicában allanak. Egy hadosztalpont áthaladt az 1931 méter magas Jankow kamenen. Köves tábornok német hadosztályai elérték Raska vidékét. Tolük délkeletre a Kopaonik Planina lábánál osztrák-magyar csapatok harcolnak. A német és a bolgár hadosztályoknak a Pristina körüli völgykallan felé irányuló előnyomulása előrehalad.

Az olasz hadszíntér:

Az Isonzo harc vonalon az olaszok újra támadnak. Támadásaik ezuttal is, mint legutóbbi nagy harcok idején, főképpen a görzi szakasz ellen irányulnak. Az Oslavya ellen megkísérelt támadásokat és egy Podgora magaslat ellen irányított erős előretörést visszavertünk. Görz városnak tervszerű bombázása délelőtt négy, délután több mint két órán át tartott. Az olaszok ezen romboló munkájukra három ezer mindenféle méretű lövedéket fordítottak. Nagy tüzvészerek okoztak. Katonai kár csekély volt, ellenben a lakóságot emberéletben és javakban súlyos veszteségek érték. Az ellenség újra heves támadást intézet a doberdoi északi szakasza ellen.

HÖFER altábornagy,

a vezérkar főnökének helyettese.

Miniszterelnök sajtóosztálya.

A gazdák mozgalma a fogyasztók védelmére.

Ebben a háborus felfordulásban csak az maradt változatlanul, hogy a spekuláció berkeit nem érintette semmiféle korlátozás, sőt soha vigabban és több eredménnyel nem dolgozott az, mint épen most, mikor mindenki megadózik a háborunak, ha nem is egyes megterhelésekkel, hanem azzal, hogy elszenvedi a spekuláció leggonoszabb termékének a spekulációnak minden nyomorúságát. Az üzérkedő elemek, a felesleges közvetítés kalózzai miután a könnyű gazdagodás nyilvános ódiomát viselni nem akarják, mindent elkövetnek arra, hogy kevés munkával, a legkevesebb kockázattal szerzett millióikhoz tapadó gyűlöletes szint magokról lemmossák.

Ehhez a mosakodáshoz szappannak és türeklözönek pedig felhasználják a magyar gazda megvadását azzal, hogy tulajdonképpen a gazda az uzsorás, az adja drágán a termékeit, ők csak becsületes kereskedők, a kik üzleti veszteségeket nem rakhatnak a haza oltárára.

A háborus spekuláció kinövései ellen a Magyar Gazdaszövetség emelte fel elsőnek tiltakozó szavát, megmutatván egyuttal a kormánynak, a nagy közönségnek, hogy nem lehetetlen a védekezés az ilyen kalózkodások ellen. Két felterjesztése van immár a kormány előtt ennek a vezető gazdatársadalmi szervezetnek, a melyek mindegyike gyors, gyors és hathatós védelmet kér az elharapózott áru uzsora, a háborus helyzetet lelketlenül kiaknázó spekuláció ellen.

Nagy bajokra kéretnek orvoságok ezekben a felterjesztésekben, a melyek alatt csepneként vesztíti vérért a fogyasztó közönség, a melynek a legnagyobb tömegét épen a városi tisztviselői osztály adja ki, de benne van abban maga a gazdaközönség is, eddig védtelenül kiszolgáltatva annak, hogy a mezőgazdasági üzem használati cik-

keinek folytonos drágítása következtében még keserveesebb, még drágább lesz a mezőgazdasági termelés s csak a gazda vállalja erkölcsi és anyagi kárát annak, hogy idejekorán, nem vette igénybe a kormány mindazokat az eszközöket a fogyasztók és a termelők védelmére, a melyek mind megvannak Austri és a Német birodalom közigazgatási és igazságszolgáltatási intézményeiben és ha nem is teljes védelmet nyújtanak minden visszaélés ellen, de elég hatásosak arra, hogy azokban az államokban a viszonyok türehtetlenné ne fajuljanak, mint nálunk.

Ausztriában császári pátens emel korlátokat az áruuzsora elfajulásának, a Német birodalom pedig legfőbb intézkedési hatósága, a Bundesrat rendeletével szervezi a fogyasztók hatásos védelmét, messzemenő hatalmat biztosítván a községi hatóságok részére az élelmiszereknek szükség esetén való rekvirálása, valamint a hatósági árak ellenőrzése szempontjából, sokkal jelentékenyebb szabadságvesztési és pénzbüntetésekkel állapítva meg a kihágások hatásos megtorlására, mint a minöket nálunk alkalmazni lehet.

Egyszerűen át kell vennünk ezt a pátenszt és ezt a rendeletet Törvénykönyvünkön ezzel nem esik szepelő, hiszen van abban elég másolás abból az időből, a mikor volt időnk az önálló kodifikációra, a patenstől ne irtózzunk olyan nagyon, mert egész tömeg van még érvényben ma is a koronázás előtti rendeleteknek és patensékeknek, a melyeket régen kiküszöbölhattünk volna.

Csak méltányolni lehet a Gazdaszövetség munkáját, hogy az orvoslást sürgeti és egyuttal rá is mutat arra, hogy nem okvetlenül kell elvérzeni a fogyasztóknak az áruuzsora és a háborus spekuláció hiénáinak karmai között.

Adakozzunk a feldult kárpáti falvak ujraépítése érdekében.

Adományokat elfogad a polgármesteri hivatal.

A bajai drágaság és a sertés hizlalás.

— Hizlaljon a város sertést. —

A világháború nyomán fakadt drágaság általánosságban az egész fogyasztó közönségre olom súlyljal nehezedik. A nagy orosz gőz hengert, mely később már kisebb cséplő géppé redukálódott, amely hivatva volt a monarchia és Németország haderejét lassanként megörölni a központi hatalmak diadalmas seregei csaknem teljesen összetörte. Kisebbségünkkel még könnyebben bánunk el az igazság szent nevében ember felletti hősiességgel harcoló csapataink.

Be kell azonban ismernünk, hogy míg a különböző harctérek, seregeink nagy stratégiai tudása és bölcs előrelátása, már eddig is biztosította a nagy sikert, addig itthon az uzsorásokkal spekulánsokkal üzérkedőkkel és árdragítókkal szemben teljesen tehetetlenek vagyunk.

Hiába hivatkozunk a törvény szigorára, a polgári becsületre, és testvéri szeretetre, a kapzsóság nem ismer határt. A hirtelen való meggazdagulási vágy, a határtalan vagyon szerzés ma orgiákat ül nálunk. A hatóság intézkedéseit, és az általa megállapított maximális árakat úgy az eladó, mint a vevő közönség kijátsza. A drágaság oly arányokat öltött hogy ez ellen minden rendelkezésünkre álló fegyverrel védekeznünk kell.

Az emberi természet nem akar javulni. Egy-egy pillanatra fellobban benne a veszély nyomása latt kz áltruistikus érzés, de később mikor a veszély megszokott légkörévé válik, az egoistikus érdekek szinte természetesen iparkodnak a törvényes és sürgetett intézkedések kijátszásával, mások kárára és mindenekelőtt önmagukat kielégíteni.

A drágaság emelkedését némely érlelmi, cikkekre nézve a maximális árak megszabásával megállította a hatóság.

Most már arra van szükség hogy a nagy közönség egyik legszükségesebb s egyben legdrágább érlelmi cikkéről a sertés húsról, és a háztartásban nélkülözhetetlen cikkről a zsirrol is gondoskodjon.

Dr. Vojnits Ferenc városunk buzgó polgármestere rövid hivataloskodása alatt sok üdvös dolgot alkotott a drágaság enyhítésére, legújabbán pedig a hatósági bolt felállításával megmutatta hogy a város közönségének érdekét minden tekintetben a szíven hordja.

A hus, valamint a zsir drágaságon úgy enyhíthetünk ha a város a nyári hizlalásra már most gondoskodik megfelelő számú sertésről. Vagy az itteni sertéskedők útján, vagy egyes uradalomtól nagyobb sertés farkát venne a város hizlalásra, és a hust, valamint a zsirt beszerzési áron esetleg bizonyos százalékkal olcsóbban adna el a nagy közönségnek.

Pécs, Újvidék és más magyar városok úgy segítettek a hus drágaságon, hogy nagyobb sertés farkát vettek és most hizlalják.

A városnak végtére és a polgárok jóléte a legfontosabb és ezért reméljük hogy a sertés húss és a zsir drágaság enyhítésére a hatóság mindent el fog követni és a legutóbbi közgyűlésen alakított érlelmezési bizottság bevonásával ezen a téren és üdvös intézkedést fog tenni.

Lépünk be a fogyasztási szövetkezetbe.

A létesítendő bajai fogyasztási szövetkezet érdekében megindított mozgalom eddigi eredménye azzal kecsegteti a megalakítás tervezőit, hogy a szövetkezet, ha nem is oly mértékben amint a tervezők ezt élső ízben remélték, de mégis meg fog alakulni. Az alakuló bizottság ez úton is felkéri azon érdeklődőket, akik tagok gyűjtését elvállalni szivesek voltak, hogy a jelentkező tagoktól a részjegyenként járó 50 fillérnyi beiratási díjat a részjegy értékével együtt szedjék be és az összegeket Zsámbokréthy Dezső postafőnök ideiglenes pénztárnoknak szolgáltatásáért, aki az összegeket a gyűjtőiven nyugtázza és a tagoknak is ideiglenes tagsági könyvben az összeg befizetését elismeri. Nevezett az érdeklődő és beiratkozó tagoktól az összegeket közvetlenül is átveszi és nyomban tagsági könyvvel nyugtatja. Az ideiglenes pénztárnok felkéri mindazokat, akik részjegyekért bárkinek fizetéseket eszközöltek, de 14 napon belül tagsági könyvét nem kaptak, hogy ezt nála személyesen reklamálják meg.

Igaz, hogy minden kezdet nehéz, így a fogyasztási szövetkezet megalakítása is különösen Baján nehéz, mert egyesek már csirájában el akarták fojtani, de a tervezők szilárdan el vannak határozva, hogy tervüket tényleg meg is valósítják és be akarják bizonyítani, hogy Baján is lehet az egyesek árdragítása ellen tömörüléssel védekezni és oly fogyasztási szövetkezetet alakítani, amely a kis existenciának is megadja azt a módot, hogy háztartási cikkeit olcsóbban szerezhesse be. A mi késik, nem múlik.

Iratkozzék be az egyletbe mindenki, aki olcsóbban akar beszerezni. Ne tartson vissza attól senkit sem az egy állami tisztviselőnek azon aggálya, hogy ott tüzelő anyagai, zsirt és egyéb tömegcikket majd beszerezni nem lehet. Lesz ott annak idején minden és aki a szövetkezetbe való belépését annak idején megbánná, módjában lesz abból kilépni. Erre nézve az alapszabályokban a mód meglesz.

Az első ismeretterjesztő előadás

f. hó 28-án vasárnap délután 5 órakor lesz a városi színház közgyűlési termében. Programja a következő:

1. Himnusz. Éneklí a főgimnáziumi ifjuság énekkara.

2. Megnyitó beszéd. Mondja: dr. Werner Adolf, a Szabadliceális Szövetség elnöke.

3. Üzenet, Szávay Zoltántól. Szavalja: Kellner Sarolta, főgimn. VI. o. magántanuló.

4. A német vallásos szellem. Előadó: Czako Ambró dr., főgimn. tanár.

5. Legenda az anyai szivről, Pakots Józseftől. Szavalja: Klein Mihály, főgimn. VIII. o. tanuló.

6. A Rajnai őrszem, Wilhelm Káolytól. Éneklí a főgimnáziumi ifjuság énekkara.

Állandó jegyeket, amelyek az egész ciklusra számított helyet biztosítanak, Czako Ambró dr. főgimnáziumi tanár urnál lehet kapni. Áruk 3 K. 50 fillér.

Az egyes előadásokra szóló belépőjegyek ára 50 fillér s Kollár Á. és Wagner A. urak könyvkereskedéseiben kaphatók. Tanulójegyek ára egy előadásra 20 fillér, az egész ciklusra 1 korona.

H I R E K.

— Egyházmegyei hírek. Várady L. Árpád dr. érsek Gonczlik Kálmán levéltárost és iktatót aki néhány év előtt mint hitoktató itt működött, — érseki trtkárrá nevezte ki. — A Szuszics Sándor halálával megürült csávolyi plebania id. administratorává Égi Lőrinc káplán neveztetett ki.

— A harmadik hadikölcsön jegyzésére a Miasszonyunkról nevezett zárda nemes lelkű főnöknőjének buzdítására a tanuló leánykák között gyűjtést rendeztek, amely szép eredménnyel végződött. A vallásos és hazafiás nevelésben részesülő leányok 300 koronával járultak a III-ik hadikölcsön gyarapításához, mely összeget már el is küldték az általános főnöknőnek.

— Halálozás. Fájdalommal értesülünk, hogy Kerék Illés tb. tanácsnok, számvető, életének 49 évében, csütörtökről péntekre forduló éjjel hirtelen elhunyt. A derék buzgó tisztviselő 1889 óta állott a város közigazgatásának szorgálatában, és ezen hosszú idő alatt páratlan szolgálommal és lelkiismeretes kötelesség tudással töltötte be mindama működési kört, a melyet a város közönségének és a felettes hatóságának bízalma számára kijelölt. Legutóbb az adóügyi osztálynak oszlopos, pótolhatlan munkása volt. Az idén betegeskedni kezdett, és dacára annak, hogy betegsége mindinkább erőt vett külsőleg egészségesnek látszó szervezetén, a legnagyobb kitarással és munkaszeretettel, mindenki tiszteletétől és becsülésétől környezve, végezte hivatalos teendőit haláláig. Temetése szombaton d. u. negyed 4 órakor ment végbe általános mély részvét nyilvánulása mellett.

— Felmentett községi orvos. Érdekes bűnügyet tárgyalt csütörtökön a szegedi törvényszék, amelynek során nyilvánosságra jutott az áldatlan harc, amely a regőcei községi jegyző és községi orvos között még a béke időben kezdődött és most is folyik. Vermes Dezső dr. regőcei községi orvos volt a vádott. A községi orvos a múlt év június 28. amikor Regőcére is eljutott Ferenc Ferdinánd főherceg megyilkolásának a híre, a szerb pap és a szerb tanióndó előtt így szólt: A trónörökös antiszemita volt, németbarát és nem szimpatiaált a magyarokkal. Ezután a kijelentés után a gyilkosságot gyalázatos gáztettnek nevezte. A községi jegyző, amikor a községi orvos fenti kijelentéséről értesült, följelentette. Az ügyészség a királyi ház tagjának megsértése címén emelt vadat Vermes dr. ellen, akit a bizonyítási eljárás befejezése s Grün Béla dr. védőbeszéde után a bíróság a vád alól fölmentette. A bíróság a tanuként kihallgatott jegyző meghittetését mellőzte.

— Személyforgalmat korlátoztak a Szabadkát érintő következő vonalokon. Szabadka—Szeged—Rokus, Szabadka—Dálya.—A bácsfektehegy—palánkai, a Zombor—öbcei vonalokon, ahol egy-egy vonatpárral kevesebb közlekedik, és a polgári árú forgalom teljesen szünetel. A többi nem említett vonalokon az eddigi vonatpárok közlekednek.

— Hős népfőlkelő kitüntetés. A hadvezetőség Bognár István ács mestert, földinket az ellenséggel szemben tanúsított hősi és bátor magatartásáért a másodosztályú vitéz

Adakozzunk a vak katonáknak

segi érmmel tüntette ki és egyidejűleg szakaszvezetővé lép tették.

— **Olcsó tej a szegényeknek.** Szegény gyermekek és betegek részére 20 fillérért kapják a tej literjét az uradalmi tejszarnokban. Kik ezen kedvezmény igénybevételére való jogosultságukat a városi hatóságtól nyert utalvánnyal igazolják. Egyelőre 25—30, de nem sokára 50—60 liter tej fog naponta ily módon forgalomba kerülni nít a fenti minimális áron Szász Ottó földbirtokos ajánlott fel a nyomor enyhítésére.

— **A gyermekvédő-telep bizottság** f. hó 17-én d. u. ülést tartott melyen a szegény gyermekeknek téli ruhaneművel és cipővel leendő ellátásáról tanácskoztak.

— **A hadisegélyezés** feletti felügyelettel a polgármester a főjegyzőt bizta meg.

— **A 42—50 évesek bevonulása.** Mióta befejezést nyert a 42—50 éves népfőlkélok sorozása, azóta állandóan érdeklődnek, hogy mikor vonulnak majd be a legöregebb népfőlkélok. Sokan abban a föltevésben voltak, hogy már az idén meg fog történni a behívás. Ez rengeteg zavart idézett elő. Sokan siettek elvégezni az őszi vetéseket, mások elhagyva minden munkájukat készülődéseket tettek a bevonuláshoz. Voltak már olyanok is, akik még, bár nem tudták a bevonulási időpontot, felmentést, vagy bizonyos ideig szóló szabadságotatást kérelmeztek. Az ilyen kérvények természetesen felesleges munkát okoztak. Hitelt érdemlő helyen most azt az értesítést kaptuk, hogy ezeknek az öreg népfőlkéloknek a behívása az eddigi tervek szerint legkorábban márciusban fog megtörténni. Március előtt semmi esetre sem hívják be őket.

— **A tavaszi időjárás** előegíti a ragályos betegségek terjedését, azért jól teszi mindenki, ha idejekorán ellátja magát fertőtlenítő szerrel, pl. 1 üveg Lysoformmal, mely minden gyógyszerárban és drogériában kapható 90 fillér árban. A lysoform szappan árát a nyersanyagok megrágulása következtében kénötelenek voltunk 1 korona 20 fillérré felemleni.

Jókai Mór-u. 5. számú ház

... eladó ...

Tudakozódní lehet Balku Gyulánál Z o m b o r, Bercsényi-utca 18. szám alatt.

Nyilt-tér.*)

Kitünően megvéd a

MATTONI FÉLE

GISSHÜBLER

természetes égvényes

SAVANYÚVIZ

A dugó egétsé

sokféle infectious baktól; a pusztá gránitsziklából fakad.

Több epidémiánál fényesen bevált.

E rovatban közlöttekört nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

Főmunkatársak:

Dr. BERNHART SÁNDOR és BOGOVICS BÉLA.

Elfogadok

egy évi időtartamra göbéket jó tartásra. A malacok feléért. A malacok 3 hónapos korukig a göbékkel tartatnak. **Bővebet Baja, Damjanits utca 15 szám alatt.**

Kereskedelmi tanfolyamot kitünően végzett, komoly, szorgelmas hölgy szerény igények mellett

irodistanői állást

keres. **Gépirasban, könyve esben** és egyéb irodai munkálatokban ártas.

Cim a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Gróf Széchényi-utca 14. számú ház (Lutheránus templom mellett) 2 utcai, 4 udvari szoba, üvegezett folyosó és mellékhelyiséggel

1915. november hó 1-ére kiadó.

Értekezhetni Odabassits Gyula városi közgyám, házgodnokuál, városi székház, földszint 24.

Vidéken lakó

urak és hölgyek,

kik a helybeli egyénekről jól vannak tájékozva, fáradság nélkül juthatnak diszkrét és tisztességes

mellék-jövedelemhez.

GROSZWALD E. Budapest,

Futó-utca 38.

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekezünk, mert kolera, vörheny, kanyaró, tifusz, himlő és egyéb ragályos betegségek a háboru után fokozottabb erővel lépnek fel, mint más időkben. miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítő szer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő szere a

Lysoform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben **90 fillérért** minden gyógyszerárban és drogériában kapható, Hatása Löffler, Vertun, Pertik, Vas, stb. intézeteinek vizsgálatai szerint gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiszeptikus kötözéseknel (sebekre és daganatokra) kéz- és arcmosásra és ragályok elhárítására, stb. mindenkor ajánlják.

Lysoform szappan

finom, gyenge pipereszappan, 1% lysoformot tartalmaz és antiszeptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre is; szépíti, megpuhítja és illatossá teszi a bőrt. Egy kísérlet és ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Ára 1.20 K.

Fodormenta lysoform

erősen antiszeptikus hatása szájviz. Szájbűzt rögtön és nyomtalanul eltünteti és a fogakat konzerválja. Használandó továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy félpohár vízre.

Eredeti üvegeje 1 K 60 fill.

Az összes, lysoformkészítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogériában. Kivánatra bárkinék **ingyen** és bérmentve megküldjük az „Egészség és fertőtlenítés” című érdekes könyvet.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Ujpesten.

Azonnal kiadó

a Bajai Takarékpénztár főtéri bérházában egy emeleti öt szobás sarok lakás, **egy kisebb lakás** és egy a főterre néző **bolthelyiség** is.

Tanuló felvétetik

... a Bárány-szállodában...

Hirdetmény.

Baján, Rókus-utca 39. és 41. számú **házak** és Duna-szekesőn 5900 négyszögöl jó minőségű **föld**, részben **szőlő**, részben **szántó**, eladók.

Közelebbi felvilágosítással szolgál:

Dr. Kelemen József
bajai ügyvéd.

Hirdetmény.

A Bajai Kölcsönös Segélyző-Egylet közhírré teszi, hogy az egyleti alapszabályok értelmében a

n e g y v e n h a t o d i k

uj évtársulatot megalakítja.

Az előjegyzés folyó évi december hó 1-én veszi kezdetét, mely alkalommal alapítási díj fejében minden részlet után **4 korona** fizetendő, mely összeg a könyvecske lejártával egészben visszatérül. Az alapszabályok szerint a befizetés hetenként **1 koronával** 1916 évi január hó 1-től történik. — Egyuttal jelenjük, hogy az 1910-ik évtársulati törzsbetétek végleszámlolás bírálása után 1916 évi március hó 1-től kielégíttetnek.

Az előjegyzések a Fő-teren levő egyleti ház hivatali helyiségében eszközöltetnek.

Baján, 1915 évi november hóban.

Az igazgatóság nevében:

Fried Samu,
ügyvezető főkönyvelő.

Nánay Lajos,
igazgató.

A világháború minden mozzanatáról

a leggyorsabban, a legpontosabban, a legkimerítőbben terkep magyarázatokkal értesíti az olvasóit

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:

egy hónapra	- - -	K 2'80
negyed évre	- - -	„ 8' -
fél évre	- - -	„ 16' -
egész évre	- - -	„ 32' -

Megrendelő cím: **AZ UJSÁG** kiadóhivatala

Budapest, — Rákóczi ut 54. szám.